

The Use of Big Data in Thailand's Justice System

การใช้ Big Data ในกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย

Prart Ponguthai^{a*}, Jomdet Trimek^a

ปราชญ์ พงศ์อุทัย^{a*}, จอมเดช ตริเมฆ^a

^a*Program in Leadership in Society, Business and Politics, Rangsit University, Thailand*

*Corresponding author: pprestpect@icloud.com

Received 5 May 2022; Revised 27 June 2022; Accepted 5 July 2022;

Published Online 8 September 2022

Abstract

This study aims to explore the primary conditions, existing problems, and solutions of large-scale database management (Big Data) for preventing and controlling recidivism. This study was qualitative research with a documentary research method. The three main problems in this study were collecting primary data from government agencies and collecting secondary data from significant research databases using a 5-step content analysis technique to obtain accurate and complete information according to the research purpose and significant findings. The infrastructure of information systems in each justice agency has different standards. Relevant justice agencies have different definitions and counts of recidivism. The screening tools' ability to assess the recidivism risk among prisoners remains limited.

The results showed that a data exchange center should be established to connect the judiciary in a single way and verify the accuracy of the data. The definition and counting of recidivism data should be standardized in each justice agency to enable accurate data analysis. The screening tools used to figure out how likely it is that a prisoner will return to jail should be made better by using clearer language and ensuring the questions are about the right thing.

Keywords: *Big Data; Justice System; Criminology; Recidivism*

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษาสถานะพื้นฐาน สภาพปัญหา และแนวทางแก้ไขของการบริหารจัดการฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) เพื่อการป้องกันและควบคุมการกระทำผิดซ้ำ เป็นการดำเนินงานวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิจัยเชิงเอกสาร เก็บข้อมูลปฐมภูมิจากหน่วยงานภาครัฐ และ เก็บข้อมูลทุติยภูมิจากฐานข้อมูลงานวิจัยหลัก โดยใช้เทคนิควิเคราะห์ข้อมูลแบบการวิเคราะห์เนื้อหา 5 ขั้นตอน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ และผลของการวิจัยพบว่า สภาพปัญหา ปัญหาที่สำคัญมี 3 ด้าน คือ 1) โครงสร้างพื้นฐานของระบบสารสนเทศในหน่วยงานยุติธรรมมีมาตรฐานการเก็บข้อมูลที่แตกต่างกัน 2) หน่วยงานยุติธรรมที่เกี่ยวข้องมีการนิยามและการนับข้อมูลการกระทำผิดซ้ำที่แตกต่างกัน 3) การพัฒนาคุณภาพของเครื่องมือคัดกรองประเมินความเสี่ยงในการกระทำซ้ำของผู้ต้องขังยังมีข้อจำกัด

แนวทางแก้ไข 1) ควรจัดตั้งศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลของหน่วยงานยุติธรรมไว้ในระบบเดียวและสามารถตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลได้ 2) ควรกำหนดนิยามและการนับข้อมูลการกระทำผิดซ้ำให้เป็นมาตรฐานเดียวกันในแต่ละหน่วยงานยุติธรรมเพื่อให้สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างถูกต้อง 3) ควรปรับปรุงคุณภาพของแบบคัดกรองประเมินความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง ให้ใช้ภาษาที่ไม่กำกวมและข้อคำถามควรจะต้องตรงกับเรื่องที่จะทำการประเมิน

คำสำคัญ: ข้อมูลขนาดใหญ่; กระบวนการยุติธรรม; อาชญาวิทยา; การกระทำผิดซ้ำ

---

1. บทนำ

ที่ผ่านมาประเทศไทยได้ประสบปัญหาการมีกฎหมายที่ไม่สอดคล้องกับบริบทของการพัฒนาประเทศ และการนำกฎหมายไปปฏิบัติยังขาดประสิทธิภาพและความโปร่งใส ซึ่งเกิดจากหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่ยังไม่สามารถดำเนินการอย่างสอดคล้องประสานกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถสะท้อนได้จากดัชนีนิติธรรม ที่จัดทำโดย World Justice Project (WJP) ในปี พ.ศ. 2560 ประเทศไทย ได้รับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.5 และอยู่ในลำดับที่ 71 จาก 113 ประเทศ จึงมีความจำเป็นต้องมีการเร่งแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564)

การบริหารงานยุติธรรมของประเทศไทยนั้นประสบปัญหาที่แต่ละหน่วยงาน ตั้งแต่องค์กรตำรวจ อัยการ ศาล ราชทัณฑ์ และกรมคุมประพฤติ มีระบบการทำงานไม่ทันสมัย จึงควรปฏิรูปองค์กรและระบบในกระบวนการยุติธรรม ให้ทันสมัยและมีความเป็นสหวิทยาการให้มากยิ่งขึ้น เช่น การนำแนวทางของอาชีวศึกษาสังคมสมัยใหม่ และการนำเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ มาประยุกต์ใช้ในกระบวนการยุติธรรม (ประพาฬรัตน์ สุขดิษฐ์, 2561) กระทรวงยุติธรรมได้ตั้งเป้าหมายในการพัฒนาวัตกรรมการดิจิทัล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการอำนวยความสะดวกยุติธรรม และส่งเสริมให้ศาลยุติธรรมได้ใช้วัตกรรมการดิจิทัลที่ทันสมัย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการคดีและอำนวยความสะดวกได้อย่างสะดวกรวดเร็ว และเสียค่าใช้จ่ายน้อย (สำนักวิทยบริการสารสนเทศ, 2564)

แนวทางการประยุกต์ใช้ฐานข้อมูลขนาดใหญ่ในการป้องกันและควบคุมการกระทำผิดซ้ำสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ 1) ข้อมูลที่มีรูปแบบชัดเจน (Structure) หรือข้อมูลที่ถูกจัดเรียงไว้เรียบร้อยแล้ว เช่น รายละเอียดบุคลากร บัญชีรายชื่อประชากร ข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐ เป็นต้น 2) ข้อมูลที่ไม่มีรูปแบบชัดเจน (Unstructure) เช่น ข้อมูลจากโซเชียลต่าง ๆ การบริโภคอาหารของแต่ละบุคคล เป็นต้น

การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ สามารถแบ่งออกเป็น 2 แนวทาง ได้แก่ การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analytics) และการวิเคราะห์ด้วยการทำนาย (Predictive Analytics) มีการใช้เทคนิคและเทคโนโลยีเพื่อสร้างเครื่องมือ โดยมีเป้าหมายสำคัญ 3 ประการด้วยกัน (สำนักงานกิจการยุติธรรม, 2561) คือ

1) Root Cause Analysis คือ การใช้ Big Data ในการวิเคราะห์หาสาเหตุต้นตอปัญหาที่แท้จริงที่ทำให้เกิดการกระทำผิดซ้ำ เพื่อออกแบบวิธีการปรับพฤติกรรมนิสัยให้เหมาะสม

2) Risk Assessment Credit Scoring คือ การคัดแยกผู้กระทำผิดตามกลุ่มผู้กระทำผิด โดยใช้หลักการทางสถิติในการคัดแยกเพื่อประเมินการเสนอโทษทัณฑ์ เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและลดงบประมาณการควบคุมประพฤติ

3) Personalized Program คือ การสร้างโมเดลทางคณิตศาสตร์เพื่อใช้แนะนำกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูที่เหมาะสมให้กับผู้กระทำผิดแต่ละคน โดยหลังจากวิเคราะห์หาสาเหตุของการกระทำผิดซ้ำแล้ว ระบบจะนำไปสู่การให้คำแนะนำส่วนบุคคลซึ่งจะช่วยกำจัดข้อผิดพลาดที่เคยเกิดขึ้นในอดีตได้

ปัจจุบันจำนวนผู้ต้องขังที่อยู่ในคุกของประเทศไทยประมาณ 340,000 คน และมีเยาวชนในสถานพินิจ 8,000 คน ซึ่งถือว่าเป็นจำนวนมาก การใช้กลไกแต่ละอย่างในการวิเคราะห์หาความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำของผู้ที่จะได้รับการปล่อยตัว กับแต่ละบุคคลต้องใช้เวลาเป็นอย่างมาก จึงจำเป็นต้องใช้เทคนิคของการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ เข้ามาช่วยในการวิเคราะห์หาความเสี่ยง และนำมาหาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการทำผิด พร้อมทั้งประเมินว่า ปัจจัยแต่ละอย่างนั้นมีความเชื่อมโยงและส่งผลต่อกันอย่างไร เพื่อทำให้เข้าใจถึงสาเหตุเบื้องต้นของการกลับไปทำผิดของแต่ละบุคคล และนำไปสู่การใส่โปรแกรมการปรับพฤติกรรมที่เหมาะสมให้แต่ละบุคคล เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถกำหนดกระบวนการ

ช่วยเหลือของแต่ละบุคคลได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม โดยมีเป้าหมายเพื่อให้สถิติของการกระทำผิดซ้ำในประเทศไทยลดต่ำลง (สุภัทรา ปากสิทธิ์ วโรตมสิขิตติธ และจุฑารัตน์ พรพุทธศร, 2563)

ข้อมูลการกระทำผิดซ้ำของผู้ที่เคยตกเป็นผู้ต้องหาคดีอาญา โดยเก็บรวบรวมจากข้อมูลการกระทำผิดซ้ำของกลุ่มตัวอย่างนักโทษที่พ้นโทษจากเรือนจำเด็กและเยาวชนที่ผ่านการอบรมในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน ผลการศึกษาพบว่า ในช่วงเวลา 3 ปีหลังจากพ้นโทษ นักโทษจากเรือนจำมีอัตราการกระทำผิดซ้ำร้อยละ 35.8 โดยเด็กและเยาวชนที่ผ่านการอบรมในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนมีอัตราการกระทำผิดซ้ำ ร้อยละ 41.5 ซึ่งถือว่าเป็นอัตราการกระทำผิดซ้ำที่ยังคงสูงอยู่ (พงศกุลธร โรจนวิรุฬห์, สุรัตน์ สาเวียง, และอิทธิพล สุขยั้ง, 2558) สอดคล้องกับการศึกษาเรื่อง “การพยากรณ์รูปแบบของการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน” ที่พบว่า ข้อมูลจากกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในปี พ.ศ. 2555-2558 การกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ถึงแม้ที่ผ่านมาจะมีการศึกษาวิจัยเพื่อค้นหาแนวทางการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น แต่ยังไม่พบว่ามีสถานการณที่เด็กและเยาวชนมีการกระทำผิดซ้ำมิได้ลดลงแต่อย่างใด โดยในปี พ.ศ. 2558 มีจำนวนคดีที่เด็กและเยาวชนกระทำผิดซ้ำเพิ่มขึ้นถึง 2,177 คดี หรือ คิดเป็นร้อยละ 52.76 (ศิริลักษณ์ หล่อพันธ์มณี, ศิริพร ฉิมพลี, วิชชา ฉิมพลี, วัชรภรณ์ เนตรหาญ, และณรงค์ฤทธิ์ ภิรมย์นุก, 2562)

ข้อมูลการกระทำผิดซ้ำ นอกจากจะเป็นตัวชี้วัดสะท้อนผลสัมฤทธิ์ของกระบวนการยุติธรรมของประเทศและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินแล้ว ยังเป็นข้อมูลสำคัญในการกำหนดนโยบายและแนวทางบำบัด ติดตาม และพัฒนาพฤติกรรมเสียของผู้พ้นโทษ ให้สามารถกลับเข้าสู่สังคมในฐานะพลเมืองที่ดี ทั้งนี้บางประเทศ เช่น ประเทศเยอรมันนี และประเทศเกาหลีใต้ ได้จัดทำระบบตรวจวัดการกระทำผิดซ้ำและการติดตามผู้พ้นโทษ ซึ่งรวมถึงการจับเก็บข้อมูลระบบฐานข้อมูลที่เชื่อมโยงข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรม เพื่อการติดตามเฝ้าระวัง และติดตามพฤติกรรมผู้พ้นโทษได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนนำข้อมูลไปใช้กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และกลยุทธ์ในการป้องกันอาชญากรรมทั้งในระดับชาติและในระดับพื้นที่

ดังนั้นการแสวงหาแนวทางในการส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมเพื่อสังคมที่ปลอดภัย ด้วยการประยุกต์ใช้การบริหารจัดการฐานข้อมูลขนาดใหญ่มาช่วยในการป้องกันและควบคุมด้านการกระทำผิดซ้ำ เพื่อช่วยเหลือให้ผู้ต้องขังให้การกลับสู่สังคมอย่างมีคุณภาพ จึงมีความสำคัญจำเป็น และจากการสืบค้นวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พบว่า การศึกษารวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้การบริหารจัดการฐานข้อมูลขนาดใหญ่มาช่วยในการป้องกันและควบคุมด้านการกระทำผิดซ้ำ เพื่อใช้ในการป้องกันและควบคุมอาชญากรรมยังมีอยู่อย่างจำกัด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาวะพื้นฐาน สภาพปัญหาและอุปสรรค เพื่อนำเสนอแนวทางแก้ไขการบริหารจัดการฐานข้อมูลขนาดใหญ่ในการป้องกันและควบคุมการกระทำผิดซ้ำต่อไป

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

กระบวนการยุติธรรมถูกสร้างขึ้นโดยมีสาเหตุมาจากมีการกระทำอันก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สิน หรือที่เราเรียกกันว่าการก่ออาชญากรรม ความเชื่อเกี่ยวกับการก่ออาชญากรรมในสมัยโบราณนั้นมองว่าการกระทำผิดของมนุษย์เป็นเรื่องของสิ่งลึกลับ เป็นเรื่องของพระเจ้ากับปีศาจ คือ คนเป็นโจรถูกมองว่าถูกผีเข้า ซึ่งจากการพิจารณาคดีของตุลาการศาสนาในสมัยนั้น จะใช้ระบบไต่สวนผู้ถูกกล่าวหา ด้วยวิธีการทรมานต่าง ๆ จนผู้ถูกกล่าวหายอมรับสารภาพ ซึ่งขาดความยุติธรรม จะเห็นได้ว่ากระบวนการยุติธรรมในสมัยนั้นมักจะมีข้อครหา และมีช่องว่างอย่างมาก จึงเปิดโอกาสให้ตุลาการศาสนา สามารถใช้ดุลพินิจของแต่ละบุคคล ที่ความกฎหมายได้โดยปราศจากขอบเขต ซึ่งส่งผลทำให้เกิดความลำเอียงในการ

พิจารณาได้ดี จากความไม่เป็นธรรมดังกล่าวนี้เอง จึงทำให้เกิดนักวิชาการและผู้ที่มีความรู้ในสาขาอาชีพต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และเป็นคนรุ่นใหม่ในสมัยนั้น เริ่มตื่นตัวและเริ่มแสดงความคิดเห็นในการแก้ไขปรับปรุงและปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมในสังคม เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและความเสมอภาค โดยในที่สุดได้รวมตัวกันจัดตั้งเป็นกลุ่มแนวความคิดหรือสำนักขึ้นมา โดยมีชื่อเรียกกันว่าเป็นสำนักอาชญาวิทยาดั้งเดิม (จอมเดช ตรีเมฆ, 2561)

อาชญาวิทยา หมายถึง วิชาที่ว่าด้วยเรื่องของปัญหาอาชญากรรม การศึกษาสาเหตุของอาชญากรรม และการป้องกันการเกิดขึ้นของอาชญากรรม รวมถึงแก้ไขปรับปรุงผู้กระทำผิด และยังมีความเกี่ยวข้องกับทฤษฎีวิทยาอีกด้วย อาชญาวิทยายังนับเป็นสหวิทยาที่มีความสัมพันธ์กับศาสตร์อื่น ๆ อีกหลายสาขา โดยสำนักอาชญาวิทยาสังคมสมัยใหม่ได้นำข้อดีต่างๆ ของสำนักอาชญาวิทยาในอดีต มาปรับปรุงใช้ให้เหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบัน โดยมีมุ่งแก้ไขที่ต้นเหตุแห่งอาชญากรรม ซึ่งได้แก่ การป้องกันการเกิดเหตุอาชญากรรม ทั้งฝ่ายผู้กระทำผิดและจากผู้เสียหาย โดยการศึกษาสาเหตุแห่งการเกิดอาชญากรรม และปัจจัยต่างๆ ที่เอื้ออำนวยในการก่ออาชญากรรม รวมถึงการแก้ไขผู้กระทำผิดให้กลับตัวเป็นคนดี ด้วยการใช้มาตรการอื่นๆ แทนการใช้เรือนจำแก่ผู้กระทำผิด โดยมีวัตถุประสงค์ในการแก้ไขผู้กระทำผิดแทนการลงโทษ สำนักอาชญาวิทยาสังคมสมัยใหม่ ถือเป็นแนวทางความคิดตั้งต้นที่ได้ประยุกต์องค์ความรู้จากสหสาขาวิชา เช่น การประยุกต์ใช้การบริหารจัดการฐานข้อมูลขนาดใหญ่มาช่วยในการป้องกันและควบคุมด้านการกระทำผิดซ้ำ (อัจริยา ชุตินันท์, 2563)

ข้อมูลขนาดใหญ่ หมายถึง ข้อมูลที่มีปริมาณมาก ไม่สามารถจัดเก็บด้วยวิธีทั่วไปได้ ทั้งข้อมูลมีรูปแบบที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นข้อความ รูปภาพ วิดีโอ และยังเป็นข้อมูลที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาอย่างรวดเร็ว ในการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ ต้องเข้าใจการเดินทางของข้อมูล คุณภาพของข้อมูล และการนำข้อมูลไปประยุกต์ใช้ โดยขั้นตอนของกระบวนการจัดทำข้อมูลประกอบไปด้วย การนำเข้าข้อมูล การจัดเก็บข้อมูล การประมวลผลข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการแสดงผลข้อมูล โดยเราสามารถประยุกต์ใช้ประโยชน์จากข้อมูลขนาดใหญ่ ด้วยการนำหลักการทางสถิติเข้ามาช่วยในการวิเคราะห์ เพื่อหาความสัมพันธ์จากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกัน และทำการคาดการณ์ หรือทำนายเหตุการณ์ที่มีโอกาสจะเกิดขึ้นได้ (สาครรัตน์ นักปราชญ์ และศันนางค์ จามะริก, 2559)

การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่เป็นกระบวนการรวบรวม การจัดเรียง และการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหารูปแบบความรู้และภูมิปัญญา จากข้อมูลขนาดใหญ่ โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ระดับ (Sun, Zou, & Strang, 2015) ดังต่อไปนี้คือ

- 1) การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่เชิงการบรรยาย (Big Data Descriptive Analytics) คือ การวิเคราะห์เพื่ออธิบายลักษณะสมบัติของวัตถุและความสัมพันธ์ จากข้อมูลขนาดใหญ่
- 2) การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่เชิงการทำนาย (Big Data Predictive Analytics) คือ การทำนายแนวโน้มจากข้อมูลขนาดใหญ่จากการตั้งคำถามว่าจะอะไรจะเกิดขึ้น หรือทำไมจึงเกิดขึ้น
- 3) การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่แบบการวางเงื่อนไข (Big Data Prescriptive Analytics) คือ การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อกำหนดวิธีรับมือกับปัญหา โดยตั้งคำถามว่าควรจะทำอะไร ทำไมจึงควรทำสิ่งนี้ หรืออะไรเป็นหนทางที่ดีที่สุด สถานการณ์ที่ไม่แน่นอน

นิยามของการกระทำผิดซ้ำ หมายถึง การที่บุคคลกลับมากระทำผิดอีกครั้งหนึ่ง ภายหลังจากที่เคยกระทำผิด และได้รับการลงโทษมาก่อนแล้ว ซึ่งการนิยามการกระทำผิดซ้ำ จะต้องพิจารณาควบคู่ไปกับการวัด หรือนับข้อมูลการกระทำผิดซ้ำ ซึ่งสามารถนับหรือวัดได้หลากหลายมิติที่แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ในการนำมาใช้ประโยชน์ของ

หน่วยงาน หรือตามที่รัฐกำหนด ทั้งนี้เพื่อนำไปใช้แสดงผลสำเร็จจากการดำเนินงาน และเป็นข้อมูลให้กับผู้มีอำนาจตัดสินใจเชิงนโยบาย เพื่อการพัฒนาในประเด็นต่าง ๆ เช่น การจำแนกประเภทนักโทษ การบำบัดฟื้นฟูและฝึกอบรม รวมถึงการควบคุมสอดส่องผู้กระทำผิดในชุมชน เป็นต้น อาจกล่าวได้ว่า ส่วนใหญ่ที่พบในการนับหรือการวัดการกระทำผิดซ้ำของแต่ละประเทศ จะพิจารณาจากพฤติกรรมการกระทำผิดของบุคคล ภายหลังจากที่ได้รับโทษแล้ว ต่อมาเมื่อมีการถูกจับกุมซ้ำ (Re-arrest) ถูกพิพากษาว่ามีความผิดซ้ำ (Reconviction) หรือถูกลงโทษจำคุกซ้ำ (Re Imprisonment) ตามช่วงระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้ ขึ้นอยู่กับหน่วยงานหรือผู้มีอำนาจตัดสินใจที่จะหยิบยกและนำเสนอเพื่อนำมาพัฒนาและปรับปรุงต่อไป (Butorac, Gracin, & Stanic, 2017)

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาสภาวะพื้นฐานของการบริหารจัดการฐานข้อมูลขนาดใหญ่ในการป้องกันและควบคุมการกระทำผิดซ้ำ
- 2.2 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคของการบริหารจัดการฐานข้อมูลขนาดใหญ่ในการป้องกันและควบคุมการกระทำผิดซ้ำ
- 2.3 เพื่อเสนอแนวทางแก้ไขของการบริหารจัดการฐานข้อมูลขนาดใหญ่ในการป้องกันและควบคุมการกระทำผิดซ้ำ

3. การดำเนินการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย (Methodology) ที่นำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้รูปแบบวิธีการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) เก็บข้อมูลจากเอกสารปฐมภูมิ (Primary Sources) และ เอกสารทุติยภูมิ (Secondary Sources) โดยใช้เทคนิควิเคราะห์ข้อมูลแบบการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยเชิงเอกสารจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ประกอบด้วย ข้อมูลทางสถิติ และรายงานที่เกี่ยวข้อง โดยคัดเลือกเฉพาะที่เป็นข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐ เช่น สำนักงานกิจการยุติธรรม, สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักวิทยบริการสารสนเทศ สำนักงานศาลปกครอง

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยเชิงเอกสารจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ประกอบด้วย หนังสือ ตำราเรียน รายงาน ผลการวิจัย และบทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง โดยคัดเลือกเฉพาะข้อมูลจากฐานข้อมูลสำคัญ เช่น ฐานข้อมูลของ ThaiLIS, Science Direct, Scopus และ Springerlink เป็นต้น

3.3 ใช้เทคนิควิเคราะห์ข้อมูลแบบการวิเคราะห์เนื้อหา จากแหล่งข้อมูลแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยมีขั้นตอนของการวิเคราะห์เนื้อหา 5 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้ คือ (1) การจัดระเบียบข้อมูล (2) การทำดัชนีของข้อมูล (3) การสร้างข้อสรุปชั่วคราว (4) การสร้างบทสรุป และ (5) การพิสูจน์ความน่าเชื่อถือของผลการวิเคราะห์

4. ผลการวิจัย

4.1 สภาวะพื้นฐานของการบริหารจัดการฐานข้อมูลขนาดใหญ่ในการป้องกันและควบคุมการกระทำผิดซ้ำสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ด้านสำคัญดังต่อไปนี้ คือ

1) ด้านการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำ

ปัจจัยสำคัญที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำ คือ การกลับไปสู่สิ่งแวดล้อมเดิม พบเพื่อนกลุ่มเดิมของผู้ต้องขังที่พ้นโทษออกไป เนื่องจากต้นทุนชีวิตผู้ต้องขังส่วนใหญ่มาจากครอบครัวยากจน ครอบครัวขัดแย้งแตกแยก มีการใช้ความรุนแรง และการกระทำผิดซ้ำส่วนใหญ่มักเป็นคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ผู้ต้องขังมักขาดการสร้างภูมิคุ้มกันในชีวิต และขาดทักษะชีวิตในการเผชิญกับความเปลี่ยนแปลง รวมถึงกระบวนการช่วยเหลือผู้พ้นโทษให้มีงานทำยังไม่มีประสิทธิภาพ (พงษ์กฤษณ์ มงคลสินธุ์, 2561) สอดคล้องกับการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำของจังหวัดแม่ฮ่องสอน” พบว่า สาเหตุของการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง มี 3 ด้าน คือ ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านสังคมและชุมชน ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำแห่งหนึ่งของจังหวัดแม่ฮ่องสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (ชวลิต กลิ่นแข, เกชา ใจดี, อนุวรรธน์ เสมียนเพชร, สุพัตรา สมวงศ์, และทิพวรรณ สุวรรธน์, 2563) โดยปัจจัยที่ส่งผลทำให้ผู้ต้องขังสามารถยับยั้งจิตใจได้คือ สิ่งแวดล้อม ความเชื่อและการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำให้ผู้ต้องขังมีทักษะในการดำรงชีวิตที่ดี และเห็นคุณค่าในตนเอง (ศักดิ์ชัย เลิศพานิชพันธุ์, 2560) ส่วนสาเหตุของการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนเกิดจากหลาย ๆ ปัจจัยมาประกอบกัน โดยสามารถสรุปจำแนกได้เป็น 4 ด้าน (ศิริลักษณ์ หล่อพันธ์มณี และคณะ, 2562) ดังต่อไปนี้ คือ (1) ความไม่รู้หรือเยาว์วัยของเด็กและเยาวชน ทำให้รู้เท่าไม่ถึงการณ์ จึงมักตกเป็นเครื่องมือให้บุคคลอื่นชักจูงไปกระทำผิดได้ง่าย (2) การได้เห็นพฤติกรรมที่ไม่ดีจากบุคคลในครอบครัว การเลี้ยงดูจากครอบครัวที่มีบุคคลในครอบครัวกระทำผิดมาก่อน (3) ความผิดปกติของร่างกายและทางอารมณ์ ทำให้เด็กและเยาวชนขาดสติความยับยั้งชั่งใจ หรือไม่สามรถควบคุมตนเองได้ จึงมีพฤติกรรมต่อต้านและกระทำผิดได้ (4) ปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เป็นสาเหตุให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิดมาจากการเพิ่มจำนวนของประชากร ชุมชนและสภาพความเป็นอยู่ที่ไม่ดี เด็กและเยาวชนได้เห็นตัวอย่างที่ไม่ดีจากบุคคลในชุมชน ทำให้เกิดเป็นความเคยชินต่อการเห็นการกระทำผิด ทำให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิดเลียนแบบผู้ใหญ่

2) ด้านการศึกษาวิเคราะห์สถิติของการกระทำผิดซ้ำ

จากข้อมูลสถิติ พบว่า ในช่วงเวลา 3 ปีหลังจากพ้นโทษ นักโทษจาก เรือนจำมีอัตราการกระทำผิดซ้ำ ร้อยละ 35.8 และเด็กและเยาวชนที่ผ่านการอบรมในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนมีอัตราการกระทำผิดซ้ำ ร้อยละ 41.5 (พงศ์ภูธร วจนวิรุฬห์ และคณะ, 2558) สอดคล้องกับการศึกษาเรื่อง “การพยากรณ์รูปแบบของการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน” พบว่า ข้อมูลจากกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในปี พ.ศ. 2555 – 2558 การกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ถึงแม้ที่ผ่านมาจะมีการศึกษาวิจัยเพื่อค้นหาแนวทางการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น แต่ยังคงพบว่าการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนมีการกระทำผิดซ้ำมิได้ลดลง แต่อย่างไร โดยในปี พ.ศ. 2558 มีจำนวนคดีที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิดซ้ำ เพิ่มขึ้น 2,177 คดี คิดเป็นร้อยละ 52.76 (ศิริลักษณ์ หล่อพันธ์มณี และคณะ, 2562)

3) ด้านศึกษาแนวทางการใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดซ้ำ

แนวทางสำคัญในการใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดซ้ำสามารถสรุปจำแนกได้เป็น 8 แนวทาง (รัชเฉลิม สุทธิพงษ์ประชา และคณะ, 2563) ดังต่อไปนี้ 1) ใช้เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของนโยบาย และยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการควบคุมอาชญากรรมและการลดการกระทำผิดซ้ำ 2) ใช้ทำนายความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำของ

ผู้กระทำผิด 3) ใช้ประกอบการประเมินกระบวนการบำบัดที่เหมาะสม 4) ใช้จำแนกผู้กระทำผิดตามลักษณะพื้นฐาน และดำเนินมาตรการป้องกันการกระทำผิดซ้ำที่เหมาะสม 5) เป็นตัวชี้วัดผลสำเร็จโปรแกรมบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังได้ 6) สามารถนำข้อมูลมาเปรียบเทียบผลการดำเนินการในการลดการกระทำผิดซ้ำระหว่างประเทศ 7) สามารถนำข้อมูลไปใช้วิเคราะห์ต้นทุนและประสิทธิผลของมาตรการภาครัฐ 8) สามารถนำข้อมูลไปใช้เพื่อการศึกษาวิจัยทางอาชญาวิทยา

4.2 ปัญหาและแนวทางแก้ไขของการบริหารจัดการฐานข้อมูลขนาดใหญ่ในการป้องกันและควบคุมการกระทำผิดซ้ำ สามารถสรุปจำแนกได้เป็น 3 ด้านสำคัญดังต่อไปนี้ คือ

1) ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐานของระบบสารสนเทศในหน่วยงานยุติธรรมมีมาตรฐานการจัดเก็บข้อมูลที่แตกต่างกัน

สำหรับในประเทศไทย ปัญหาที่พบ คือ แต่ละหน่วยงานมีมาตรฐานการจัดเก็บข้อมูลที่แตกต่างกัน ข้อมูลของแต่ละหน่วยงาน ยังขาดความครบถ้วน และมีข้อกังวลเกี่ยวกับประเด็นข้อกฎหมาย ตลอดจนอาจจะมีการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในทางมิชอบ (ธัชเฉลิม สุทธิพงษ์ประชา และคณะ, 2563) สอดคล้องกับการศึกษาเรื่อง “การสำรวจข้อมูลการกระทำผิดซ้ำของผู้ที่เคยตกเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญา” พบว่า ระบบฐานข้อมูลผู้กระทำผิดของหน่วยงานยุติธรรมในประเทศไทย ประกอบไปด้วย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรมคุมประพฤติ และสำนักงานศาลยุติธรรม ซึ่งแต่ละหน่วยงานต่างก็มีระบบฐานข้อมูลผู้กระทำผิดเป็นของตนเอง โดยฐานข้อมูลของแต่ละหน่วยงานนั้นยังขาดความเชื่อมโยงกันอย่างสมบูรณ์ โดยแต่ละหน่วยงานมีมาตรฐานในการเก็บและใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่แตกต่างกัน ขาดการเก็บข้อมูลสำคัญและมีการบันทึกข้อมูลที่ซ้ำซ้อนกันระหว่างหน่วยงาน ยังไม่มีหน่วยงานกลางหรือระบบฐานข้อมูลกลางทำหน้าที่กำหนดมาตรฐานของฐานข้อมูล เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงตรวจสอบข้อมูลการกระทำผิดซ้ำระหว่างหน่วยงานได้ ทำให้ไม่สามารถรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลการกระทำผิดซ้ำทั่วประเทศได้อย่างน่าเชื่อถือ อย่างไรก็ตาม พบว่าระบบฐานข้อมูลประวัติอาชญากรรมของกองทะเบียนประวัติอาชญากรรม (Criminal Database System: CDS) สำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นฐานข้อมูลที่มีการบันทึกข้อมูลประวัติการกระทำผิดที่มีความครบถ้วนที่สุด เพราะมีการบันทึกข้อมูลลายนิ้วมือเพื่อยืนยันตัวบุคคลซึ่งสามารถนำไปใช้สืบค้นประวัติการกระทำผิดรายบุคคลได้ (พงศกุลธร โรจนวิรุฬห์ และคณะ, 2556)

แนวทางการแก้ไข คือ การจัดเก็บข้อมูลของผู้ต้องโทษและติดตามผู้พ้นโทษของหน่วยงานยุติธรรม โดยส่วนมากแล้วในหลายประเทศมักนิยมใช้ระบบข้อมูลภายในของหน่วยงานราชทัณฑ์สำหรับการจัดเก็บและวิเคราะห์ประมวลผลตัวเลขการกระทำผิดซ้ำ เนื่องจากหน่วยงานราชทัณฑ์มีความพร้อมสามารถตรวจสอบยืนยันหากผู้ต้องโทษกลับเข้ามารับโทษอีกครั้งได้จากฐานข้อมูลที่มีอยู่ และไม่มี ความจำเป็นต้องเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานยุติธรรมอื่น ทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการบริหารจัดการ รวมถึงไม่ต้องกังวลเกี่ยวกับเรื่องข้อห้ามการใช้ข้อมูลตามกฎหมายข้อมูลข่าวสาร และข้อมูลส่วนบุคคลอีกด้วย ดังจะขอยกตัวอย่างแนวทางในการแก้ปัญหานี้จากบางประเทศ เช่น ประเทศเยอรมนี มีระบบทะเบียนผู้กระทำผิดกลาง (Federal Central Criminal Register) เป็นระบบฐานข้อมูลกลางเกี่ยวกับตัวผู้กระทำผิดทั้งระบบ โดยมีการบันทึกข้อมูลตั้งแต่ถูกจับกุม พิพากษา และมาตรการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดที่ได้รับจนกระทั่งพ้นโทษ อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานด้านยุติธรรมของรัฐบาลกลาง การรวบรวมข้อมูลในการจัดทำระบบทะเบียนผู้กระทำผิดกลาง มีกฎหมายของรัฐบาลกลางรองรับ โดยมีกฎหมายระบบทะเบียนผู้กระทำผิดกลาง (Federal Central Criminal Register Act) ให้อำนาจสำนักงานด้านยุติธรรม ของรัฐบาลเป็นผู้จัดทำฐานข้อมูลและมีอำนาจในการรวบรวมข้อมูลผู้กระทำผิด (ธัชเฉลิม สุทธิพงษ์ประชา และคณะ, 2563)

ส่วนในประเทศเกาหลีใต้ มีระบบข้อมูลกลางกระบวนการ ยุติธรรมทางอาญา (Korea Information System of Criminal Justice Service : KICS) ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงข้อมูลของตำรวจ อัยการ ศาล และกระทรวงยุติธรรมไว้ในระบบเดียว โดยเป็นระบบการส่งต่อข้อมูลและบันทึกแบบฟอร์มทางคดีตั้งแต่การรวบรวมพยานหลักฐานของตำรวจ การฟ้องคดีของพนักงานอัยการการพิจารณาคดีในชั้นศาล และการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดภายหลังคำพิพากษา ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงยุติธรรม โดยข้อมูลในประเด็นข้อมูล ที่ถูกบันทึกในทางคดีก่อนหน้าจะถูกส่งต่อไปยังหน่วยงานอื่นโดยไม่ต้องบันทึกข้อมูลซ้ำ การพัฒนาระบบข้อมูลกลางไม่ได้เป็นการทำระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม แต่เป็นการพัฒนาระบบใหม่เป็นศูนย์กลางการทำงานของงานในกระบวนการยุติธรรม โดยมีศูนย์ปฏิบัติการข้อมูลกลางกระบวนการยุติธรรม ซึ่งอยู่ในสังกัดของกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้ดูแลระบบ (รัชเฉลิม สุทธิพงษ์ประชา และคณะ, 2563)

2) ปัญหาด้านหน่วยงานยุติธรรมที่เกี่ยวข้องมีการนิยามและการนับข้อมูลการกระทำผิดซ้ำที่แตกต่างกัน

ในปัจจุบันหน่วยงานด้านการพัฒนาพฤตินิสัย กระทรวงยุติธรรม ประกอบด้วย กรมราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ และกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีการเก็บสถิติและรายงานข้อมูลการกระทำผิดซ้ำ โดยมีการกำหนดนิยามและมีวิธีการนับข้อมูลการกระทำผิดซ้ำที่แตกต่างกันไป ตามภารกิจของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งข้อมูลการกระทำผิดซ้ำนั้นถือว่ามีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งต่อการประเมินผลของการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดในเรือนจำ หรือใช้ในการประเมินผลของมาตรการของรัฐในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด ไม่ว่าจะเป็นผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน หรือผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องของบุคคลที่กลับมาก่อการกระทำผิดซ้ำ มาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาระบบการป้องกันและแก้ไขผู้กระทำผิดได้อย่างเหมาะสม (สุภัทรา ปกาสิทธิ์ วัชรอมลิกขิตติ์ และจุฑารัตน์ พรพุทธศร, 2563)

แนวทางการแก้ไข คือ การกำหนดนิยามและการนับข้อมูลการกระทำผิดซ้ำ ควรมีมาตรฐานกลางที่สอดคล้องกัน เพื่อการวิเคราะห์และเปรียบเทียบข้อมูลในภาพรวมของกระบวนการยุติธรรมไทยได้อย่างถูกต้อง การกำหนดนิยามและการนับการกระทำผิดซ้ำที่เป็นมาตรฐานกลางให้กับแต่ละหน่วยงานด้านการพัฒนาพฤตินิสัย จึงเป็นเรื่องจำเป็นที่ควรจะต้องพิจารณา โดยข้อมูลการกระทำผิดซ้ำควรถูกกำหนดให้ชัดเจนในแต่ละมิติ ที่ทำให้สามารถแสดงให้เห็นได้ว่า บุคคลที่กระทำผิดและเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม เป็นผู้ที่กระทำผิดซ้ำที่ถูกนับซ้ำในขั้นตอนใด เช่น ระหว่างการถูกจับกุมซ้ำ การถูกพิพากษาตัดสินว่ามีความผิดซ้ำ หรือการถูกลงโทษจำคุกซ้ำ เพื่อให้สามารถรายงานข้อมูลตัวเลขที่มีการกระทำผิดซ้ำได้ชัดเจน ถูกต้องและครบถ้วนยิ่งขึ้น ซึ่งจะประโยชน์ในการทำความเข้าใจตัวเลขการกระทำผิดซ้ำและการวางแผนการพัฒนา รวมถึงปรับปรุงระบบการบำบัดฟื้นฟูและการวางนโยบายในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (สุภัทรา ปกาสิทธิ์ วัชรอมลิกขิตติ์ และจุฑารัตน์ พรพุทธศร, 2563)

3) ปัญหาด้านการพัฒนาคุณภาพของเครื่องมือคัดกรองประเมินความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังยังมีข้อจำกัด

การพัฒนาแบบคัดกรองประเมินความเสี่ยงผู้กระทำผิดซ้ำ จัดได้ว่าเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญมากในการนำไปพัฒนาระบบการปฏิบัติงานของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยแบบคัดกรองประเมินความเสี่ยงผู้กระทำผิดซ้ำ ได้พัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในการประเมินความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ และความจำเป็นในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูของเด็กและเยาวชน โดยแนวทางการประเมินที่ช่วยคัดกรองผู้กระทำผิดที่มีโอกาสย้อนกลับไปกระทำผิดซ้ำ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพยากรณ์ เพื่อพัฒนางานด้านกระบวนการยุติธรรม โดยการศึกษาข้อมูลจากฐานข้อมูลหลักของ 3 หน่วยงาน คือ กรมราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติและกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เพื่อการวิเคราะห์อารมณ์/ความรู้สึก และดูการ

กระจายตัวของข้อมูลผู้กระทำผิดซ้ำ (Bootnoi, Thipwivatpotjana, Kanjanapan, C., & Kanjanapan, P., 2020) ตัวอย่าง เช่น (1) แบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อเท็จจริงจากประวัติ เพื่อจำแนกระดับความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ (2) แบบสำรวจสภาวะจิตใจ ร่างกายและพฤติกรรม (3) แบบสัมภาษณ์เพื่อติดตามการพัฒนาสภาวะ ซึ่งถูกใช้เก็บข้อมูลด้านการพัฒนาสภาวะในขั้นตอนการจำแนก/วิเคราะห์ และพัฒนาพฤติกรรมนิสัยเป็นระยะหลังการพิจารณาคดี เพื่อการสร้างโมเดลสำหรับการวิเคราะห์เชิงทำนาย และใช้ในการคัดกรองผู้กระทำผิดที่มีโอกาสกระทำผิดซ้ำ หนึ่งการคุมประพฤติ หรือฝ่าฝืนกฎการภาคทัณฑ์

อย่างไรก็ตาม ในการนำแบบประเมินไปใช้นั้น อาจไม่เป็นไปตามความคาดหวัง เพราะอาจเกิดความผิดพลาดในการจำแนกกลุ่มพฤติกรรมเด็กและเยาวชน หรืออาจเกิดความคลาดเคลื่อนได้ สอดคล้องกับการศึกษาเรื่อง “คุณภาพของแบบประเมินความเสี่ยง และความจำเป็นในการคัดกรอง เด็กและเยาวชนที่กระทำผิด” พบว่าแบบประเมินในเรื่องของคะแนนความเสี่ยง ด้านสภาวะทางกายและจิตใจ และด้านการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ไม่สามารถวัด หรือ จำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีระดับความเสี่ยงต่างกันได้นอกจากนี้การประเมินด้านความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ และการประเมินด้านความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟู พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันในกลุ่มเด็กและเยาวชน ซึ่งหมายความว่าไม่ว่าเด็กและเยาวชนจะอยู่กลุ่มใด คะแนนด้านดังกล่าวก็จะไม่แตกต่างกัน จึงส่งผลให้ไม่สามารถวัดหรือจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีระดับความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ รวมทั้งความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูที่แตกต่างกันได้

แนวทางการแก้ไข คือ ควรมีการตรวจสอบคุณภาพของแบบคัดกรองประเมินความเสี่ยงผู้กระทำผิดซ้ำ ในด้านความแม่นยำในการทำนาย เพื่อจำแนกความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ และความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟู ก่อนที่จะนำเครื่องมือไปใช้จริง โดยควรตรวจสอบความชัดเจนของข้อคำถาม ควรใช้ภาษาที่รัดกุม ไม่กำกวม ซึ่งถ้าภาษาที่ใช้ในคำถามและคำตอบมีความคลุมเครือ มักจะสร้างความสับสนให้แก่ผู้ใช้แบบประเมิน นอกจากนี้ข้อคำถามควรจะตรงกับเรื่องที่จะทำการประเมิน ส่วนในเรื่องของการกำหนดคำตอบเป็นคำถามปลายปิดนั้น ควรมีความชัดเจนในการให้คะแนนของคำตอบแต่ละข้อ และควรมีการให้คำจำกัดความของคำตอบแต่ละหัวข้อให้ชัดเจน ซึ่งถ้าผู้ถามและผู้ตอบ มีความเข้าใจที่ชัดเจนและตรงกัน ก็จะสามารถเพิ่มความน่าเชื่อถือของแบบสอบถามได้ คือ คำถามสามารถวัดในสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการรู้ หรือต้องการศึกษาได้ (ธัญลักษณ์ รุจิภักดิ์, 2557)

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปสภาวะพื้นฐานของการบริหารจัดการฐานข้อมูลขนาดใหญ่ในการป้องกันและควบคุมการกระทำผิดซ้ำ สภาวะพื้นฐานของการใช้ประโยชน์จากการบริหารจัดการฐานข้อมูลขนาดใหญ่ในการป้องกันและควบคุมการกระทำผิดซ้ำ สามารถจำแนกได้ 8 ข้อ ดังต่อไปนี้ คือ 1) ใช้เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของนโยบาย และยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการควบคุมอาชญากรรม และการลดการกระทำผิดซ้ำ 2) ใช้ทำนายความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้กระทำผิด 3) ใช้ประกอบการประเมินกระบวนการบำบัดที่เหมาะสม 4) ใช้จำแนกผู้กระทำผิดตามลักษณะพื้นฐาน ดำเนินมาตรการป้องกันการกระทำผิดซ้ำที่เหมาะสม 5) เป็นตัวชี้วัดผลสำเร็จโปรแกรมบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังได้ 6) สามารถนำข้อมูลมาเปรียบเทียบผลการดำเนินการในการลดการกระทำผิดซ้ำระหว่างประเทศ 7) สามารถนำข้อมูลไปใช้วิเคราะห์ต้นทุนและประสิทธิภาพของมาตรการภาครัฐ 8) สามารถนำข้อมูลไปใช้เพื่อการศึกษาวิจัยทางอาชญาวิทยา

5.2 สรุปสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขของการบริหารจัดการฐานข้อมูลขนาดใหญ่ในการป้องกันและควบคุมการกระทำผิดซ้ำ โดยสามารถจำแนกได้ 3 ข้อ ดังต่อไปนี้ คือ

1) ปัญหาโครงสร้างพื้นฐานของระบบสารสนเทศในหน่วยงานยุติธรรมมีมาตรฐานการจัดเก็บข้อมูลที่แตกต่างกัน

สำหรับในประเทศไทย ปัญหาที่พบ คือ แต่ละหน่วยงานมีมาตรฐานการจัดเก็บข้อมูลที่แตกต่างกัน ข้อมูลของแต่ละหน่วยงาน ยังขาดความครบถ้วน และมีข้อกังวลเกี่ยวกับประเด็นข้อมูลกฎหมาย ตลอดจนอาจจะมีการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในทางมิชอบ โดยแนวทางแก้ไขของปัญหานี้ คือ หน่วยงานยุติธรรมของไทยสามารถพิจารณาประยุกต์แนวทางการเชื่อมโยงฐานข้อมูลของหน่วยงานยุติธรรมในต่างประเทศ ที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหานี้ หรือ อาจพิจารณาใช้ระบบข้อมูลภายในของหน่วยงานราชทัณฑ์ของไทย เนื่องจากหน่วยงานราชทัณฑ์มีความพร้อมสามารถตรวจสอบยืนยันหากผู้ต้องโทษกลับเข้ามารับโทษอีกครั้งได้จากฐานข้อมูลที่มีอยู่ และไม่มี ความจำเป็นต้องเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานยุติธรรมอื่น

2) ปัญหาหน่วยงานยุติธรรมที่เกี่ยวข้องมีการนิยามและการนับข้อมูลการกระทำผิดซ้ำที่แตกต่างกัน

ในปัจจุบันหน่วยงานด้านการพัฒนาพฤตินิสัย กระทรวงยุติธรรม ประกอบด้วย กรมราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ และกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีการเก็บสถิติและรายงานข้อมูลการกระทำผิดซ้ำ โดยมีการกำหนดนิยามและมีวิธีการนับข้อมูลการกระทำผิดซ้ำที่แตกต่างกันไป ตามภารกิจของแต่ละหน่วยงาน โดยแนวทางแก้ไขของปัญหานี้ คือ ควรมีการกำหนดนิยามและการนับข้อมูลการกระทำผิดซ้ำควรมีมาตรฐานกลางที่สอดคล้องกัน เพื่อการวิเคราะห์และเปรียบเทียบข้อมูลในภาพรวมของกระบวนการยุติธรรมไทยได้อย่างถูกต้อง

3) ปัญหาการพัฒนาคุณภาพของเครื่องมือคัดกรองประเมินความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังยังมีข้อจำกัด

แบบประเมินความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังก่อนได้รับการปล่อยตัว เป็นเครื่องมือหนึ่งในการช่วยตัดสินใจปล่อยตัวผู้ถูกคุมขัง ซึ่งเป็นขั้นตอนที่จะต้องกระทำด้วยความรอบคอบ เมื่อพิจารณาเรื่องดังกล่าวในเชิงสถิติ การตัดสินใจปล่อยผู้ถูกคุมขัง อาจเกิดข้อผิดพลาดที่เกิดจากความไม่มีคุณภาพของแบบประเมินความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังก่อนได้รับการปล่อยตัวได้ โดยแนวทางแก้ไขของปัญหานี้ คือ การตัดสินใจปล่อยผู้กระทำผิดที่ผ่านการถูกคุมขังมากระยะหนึ่ง ควรตั้งอยู่บนหลักการป้องกันการกระทำผิดพลาดให้น้อยที่สุด โดยอาจใช้ข้อมูลทางสถิติต่างๆ เพื่อประเมินว่ามีโอกาสที่จะเกิดความผิดพลาดจากคุณภาพของเครื่องมือในการปฏิบัติงานได้อย่างไรบ้าง เพื่อหาแนวทางในการลดความผิดพลาดที่มีสาเหตุมาจากคุณภาพของเครื่องมือในการปฏิบัติงาน

5.3 ข้อเสนอแนะ

1) ควรนำเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่มาประยุกต์ใช้เพื่อช่วยในการป้องกันและควบคุมปัญหาด้านการกระทำผิดซ้ำให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น การนำข้อมูลอาชญากรรมในอดีตมาวิเคราะห์ เพื่อนำมากำหนดบริเวณที่มีการเกิดอาชญากรรมสูงและค้นหาว่าจุดใดเป็น “จุดเสี่ยงอาชญากรรม” ที่อาจเกิดอาชญากรรมขึ้นได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ ธัชเฉลิม สุทธิพงษ์ประชา และคณะ (2563) ที่อธิบายว่า ข้อมูลขนาดใหญ่ สามารถถูกใช้ประกอบการวิเคราะห์ทางสถิติพยากรณ์ เพื่อทำนายโอกาสและความเสี่ยง ในการเกิดอาชญากรรมในพื้นที่ต่าง ๆ ข้อมูลอาชญากรรมในอดีตนั้นสามารถนำมาใช้คำนวณเพื่อคาดคะเนพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรมในอนาคตได้ ซึ่งการคาดการณ์ดังกล่าวจะมีส่วนช่วยให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถปรับเส้นทางการตรวจลาดตระเวน ให้มีโอกาสพบเจออาชญากรรมสูงขึ้นได้ ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการยับยั้งและป้องกันอาชญากรรมในอนาคต

2) ควรส่งเสริมการพัฒนาศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม ให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และให้มีความถูกต้องของระบบการจัดเก็บข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน รวมถึงกำหนดให้มีสมการทางคณิตศาสตร์ที่เหมาะสมสำหรับการสร้างโมเดลการทำนายการกระทำผิดซ้ำ เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการประมวลผลทางคอมพิวเตอร์อย่างไม่เป็นธรรม (Algorithmic Bias) โดยการพัฒนาแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ สำหรับการสร้างโมเดลการทำนายการกระทำผิดซ้ำของบุคคล จะนำข้อมูลประวัติและข้อมูลอื่นๆ ที่เกิดขึ้นจากวงจรการใช้ชีวิตของบุคคล มาเข้าแบบจำลองเพื่อประเมินความเสี่ยงในการกระทำผิดของบุคคล รวมถึงประเมินความเสี่ยงที่ผู้กระทำผิดจะทำผิดเงื่อนไขการพักการลงโทษ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบในการพิจารณาปล่อยตัวก่อนกำหนด แต่ความแม่นยำของการสร้างโมเดลการทำนายการกระทำผิดซ้ำ จะขึ้นอยู่กับข้อมูลนำเข้าที่ถูกต้อง และข้อมูลที่ปราศจากความลำเอียงที่เกิดจากอคติของมนุษย์ สอดคล้องกับการศึกษาของ Miron, Tolan, Gomez Gutierrez, and Castillo (2021) ที่อธิบายว่า ในช่วงไม่กี่ปีมานี้ มีการประยุกต์ใช้ Machine Learning (ML) มากขึ้นเพื่อช่วยในการตัดสินใจในด้านที่มีความเกี่ยวข้องทางสังคม เช่น การสร้างโมเดลตัดสินใจคดีความยุติธรรมทางอาญา ซึ่ง Machine Learning Model สามารถเรียนรู้กฎหมายจากชุดข้อมูลขนาดใหญ่ และสามารถปรับปรุงกระบวนการตัดสินใจให้ถูกต้องมากขึ้น เพื่อหลีกเลี่ยงอคติที่เกิดจากการพิจารณาตัดสินใจคดีความโดยมนุษย์ อย่างไรก็ตาม จากการวิจัยทดลอง พบว่าโมเดลตัดสินใจคดีความยุติธรรมทางอาญา ที่สร้างจาก Machine Learning มีแนวโน้มที่จะตีความกฎหมายไปในแนวทางการเลือกปฏิบัติต่อชนกลุ่มน้อย หรือประชากรบางกลุ่ม ซึ่งเป็นผลมาจากการนำเข้าสู่ชุดข้อมูลสำหรับการประมวลผลที่มีความลำเอียงอันเกิดจากอคติของมนุษย์

3) ควรส่งเสริมการพัฒนาแนวทางมาตรการทางเลือกอื่นแทนการคุมขังระยะสั้น เพื่อช่วยลดปัญหาความแออัดในเรือนจำ ในปัจจุบันประเทศไทยมีเรือนจำและทัณฑสถานจำนวน 143 แห่ง สามารถ รับรองผู้ต้องขังได้ 254,302 คน แต่จำนวนผู้ต้องขังทั่วประเทศมีจำนวน 375,148 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 1 พฤษภาคม 2563) ทำให้มีปริมาณเรือนจำไม่พอสำหรับผู้ต้องขัง ผลกระทบที่ตามมาคือรัฐจะต้องเป็นภาระเลี้ยงดูแก่ผู้กระทำผิด และเป็นผลเสียแก่ผู้กระทำผิดโดยไม่สมควร และถ้าหากใช้โทษจำคุกมากเกินไป ก็จะส่งผลต่อสภาพความเป็นอยู่ของผู้ต้องขัง จึงเห็นสมควรเสนอแนะให้ใช้มาตรการอื่นแทนการจำคุกระยะสั้นสำหรับผู้กระทำผิดไม่รุนแรง โดยเฉพาะกลุ่มเสี่ยง เช่น ผู้สูงอายุ หญิงตั้งครรภ์ ผู้กระทำผิดคดีเล็กน้อย หรือกลุ่มผู้ต้องขังที่รอการพิจารณาคดี หรือ รอการกำหนดโทษ โดยใช้วิธีการอื่น ๆ เช่น การเรียกค่าปรับ การบริการสังคม การควบคุมตัวที่บ้านและการใช้กำไลอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น สอดคล้องกับแนะนำของพงษ์ธร ธีบุญศิริ (2564) ที่อธิบายว่า ควรทบทวนกฎหมายให้มีความเหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดโทษที่เหมาะสมกับผู้กระทำความผิด รวมถึงการทบทวนกฎหมายเพื่อไม่ให้ต้องใช้โทษทางอาญาในลักษณะที่เป็นโทษจำคุกมากเกินไป อันจะทำให้เกิดปัญหาต่อหน่วยงานในการกระบวนการยุติธรรม

4) ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรสนับสนุนให้มีการทำวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาศักยภาพผู้ต้องขัง เพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ และเพื่อส่งเสริมการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว โดยเป็นการพัฒนาศักยภาพและสภาพของผู้ต้องขังในทุกมิติ ทั้งในด้านสุขภาพจิตใจ และความพร้อมในด้านการศึกษา และวิชาชีพ เพื่อให้เขาเหล่านั้นสามารถปรับตัวอยู่กับสังคมชุมชนได้อย่างปกติ ไม่กลับไปกระทำผิดซ้ำอีก อันเป็นแนวทางในการส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมทางสังคมที่มีความปลอดภัยและสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข

เอกสารอ้างอิง

- จอมเดช ตรีเมฆ. (2561). *Criminology*. ปทุมธานี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ชวลิต กลิ่นแข, เกชา ใจดี, ณัฐวรรณ์ เสมียนเพชร, สุภัตรา สมวงศ์, และทิพวรรณ สุวรรณโน. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำของจังหวัดแม่ฮ่องสอน. *วารสารวิชาการสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก*, 6(3), 253-261.
- รัชเฉลิม สุทธิพงษ์ประชา, ชวนัสต์ เจนการ, ปณต ศิริอารยา, พิมพ์พร เนตรพุกกณะ, จิราภรณ์ ชมบุญ, และไท วัฒนา. (2553). แนวทางการพัฒนาฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ด้านการกระทำผิดซ้ำและติดตามผู้พ้นโทษจากระบบพัฒนาพฤตินิสัยของประเทศไทย เพื่อใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ในการป้องกันอาชญากรรมอย่างมีประสิทธิภาพ. *วารสารกระบวนการยุติธรรม*, 13(2), 25-52.
- ธัญลักษณ์ รุจิภักดิ์. (2557). คุณภาพของแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการคัดกรองเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด. *วารสารกระบวนการยุติธรรม*, 7(2), 61-82.
- ประพาฬรัตน์ สุขดิษฐ์. (2561). แนวทางการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0. *วารสารวิชาการคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 6(2), 15-27.
- พงศ์กุลธร โรจนวิรุฬห์, สุรัตน์ สาเรือง, และอิทธิพล สุขยิ่ง. (2558). การสำรวจข้อมูลการกระทำผิดซ้ำของผู้ที่เคยตกเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญา. *วารสารกระบวนการยุติธรรม*, 8(1), 1-17.
- พงษ์กฤษณ์ มงคลสินธุ์. (2561). การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด. *วารสารวิชาการแสงอีสาน*, 15(1), 47-63.
- พงษ์ธร ธัญญศิริ. (2564). กระบวนการยุติธรรมในยุคเศรษฐกิจดิจิทัลภายใต้สภาวะ New Normal: ศูนย์พยากรณ์สถานการณ์อาชญากรรมแห่งชาติ. *วารสารกระบวนการยุติธรรม*, 14(2), 141-151.
- ศักดิ์ชัย เลิศพานิชพันธุ์. (2560). *สำรวจสถานการณ์เกี่ยวกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่ผ่านกิจกรรมโครงการกำลังใจ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิริลักษณ์ หล่อพันธ์มณี, ศิริพร ฉิมพลี, วิชชา ฉิมพลี, วัชรภรณ์ เนตรหาญ, และณรงค์ฤทธิ์ ภิรมย์นก. (2562). การพยากรณ์รูปแบบของการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน. *วารสารนวัตกรรมวิทยาศาสตร์เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน*, 1(1), 80-96.
- สาครรัตน์ นักปราชญ์, และคัตนางค์ จามะริก. (2559). การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐในรูปแบบ Business Intelligence (BI) ในยุค Big Data. *วารสาร กสทช. ประจำปี 2559*, 1(1), 550-583. สืบค้นจาก https://so04.tci-thaijo.org/index.php/NBTC_Journal/article/view/119148
- สุภัทรา ปากาสีทธิ วัชรเมธีลิขิตดิษฐ์, และจุฑารัตน์ พรพุทธศร. (2563). การกระทำผิดซ้ำ: นิยามและสถิติข้อมูลของกระทรวงยุติธรรม. *วารสารกระบวนการยุติธรรม*, 13(2), 167-182.
- สำนักงานกิจการยุติธรรม. (2561). *แนวทางการจัดเก็บวิเคราะห์และใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูล Big Data และหรือฐานข้อมูลการกระทำผิดซ้ำในประเทศอาเซียน+3*. กรุงเทพฯ: กระทรวงยุติธรรม.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564). *แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (22) ประเด็นกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม (พ.ศ. 2561-2580)*. สืบค้นจาก <http://nscr.nesdb.go.th/wp-content/uploads/2019/04/22-กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม.pdf>

สำนักวิทยาการสารสนเทศ. (2564). *แผนพัฒนาดิจิทัลของศาลปกครอง พ.ศ. 2564-2565*. กรุงเทพฯ: สำนักงานศาลปกครอง.

อัจฉรียา ชูตินันท์. (2563). *อาชญวิทยาและทัณฑวิทยา*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

Bootnoi, N., Thipwiwatpotjana, S., Kanjanapan, C., & Kanjanapan, P. (2020). Data Science for Driving Public Policy. *Local Administration Journal*, 13(2), 203-220.

Butorac, K., Gracin, D., & Stanic, N. (2017). The challenges in reducing criminal recidivism. *Public Security and Public Order*, 18, 115-131.

Miron, M., Tolan, S., Gomez Gutierrez, E., & Castillo, C. (2021). Evaluating causes of algorithmic bias in juvenile criminal recidivism. *Artificial Intelligence and Law*, 29, 111-147.

Sun, Z., Zou, H., & Strang, K. (2015). Big Data Analytics as a Service for Business Intelligence. In *14th Conference on e-Business, e-Services and e-Society (I3E)* (pp. 200-211). Delft, Netherlands: Springer International Publishing.